

Gideon Samson

Met je hoofd boven water

Leopold / Amsterdam

Voor mijn twee grote kleine zusjes, die zo geduldig lang op een rubberbootje hebben gewacht

Copyright © Gideon Samson 2010

Omslag en illustraties Peter-Paul Rauwerda

Omslagontwerp Marjo Starink

NUR 283 / ISBN 978 90 258 5672 4

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds.

Mixed Sources

Productgroep uit goed beheerde bossen
en andere gecontroleerde bronnen

www.fsc.org Cert no. SCS-COC-001256
© 1996 Forest Stewardship Council

Uitgeverij Leopold drukt haar boeken op papier met het FSC-keurmerk. Zo helpen we waardevolle oerbossen te behouden.

EERST EVEN DIT...

Het verhaal begint aan het eind van de zomer van 1994. Misschien denk je: *nou en? of: wat kan mij dat schelen?* maar het is tamelijk belangrijk om te weten, want anders snap je er als je het leest misschien wel niks van.

In die zomer was de aarde al even rond als nu en cola smaakte ook toen ijskoud het lekkerst, maar het gaat om de dingen die in die tijd *anders* waren. En dat zijn er nogal wat.

Aan het eind van de zomer van 1994 was geen mens de hele dag bereikbaar, want mobiele telefoons bestonden nog niet, of misschien ook wel maar dan waren ze er alleen maar voor Heel Erg Belangrijke Personen zoals de koningin. En zij is eigenlijk nooit bereikbaar.

De halfvolle melk was aan het eind van die zomer een paar dagen minder lang houdbaar dan jij en ik nu gewend zijn en als je er een fles of pak van wilde kopen, moest je betalen met dubbeltjes, kwartjes, guldens of rijksdaalders. De euro moest namelijk nog worden bedacht en gemaakt.

En weet je welke dingen ook anders waren? Computers! Die werkten aan het eind van de zomer van 1994 vreselijk sloom. Niet dat dat veel uitmaakte, want internetten en e-mailen bestond nog niet, of misschien ook wel maar dan was het er alleen maar voor Heel Erg Belang-

rijke Personen zoals de koningin. En zij verstuurde toen per week maar twee of drie mailtjes, want zoveel Heel Erg Belangrijke Personen waren er aan het eind van die zomer niet.

Misschien denk je: *wat voerden die mensen de hele dag uit zonder internet?* Eerlijk gezegd weet ik dat ook niet. Het is goed mogelijk dat ze af en toe een boek lazen, tv-keken of bij elkaar op visite gingen. En het kan ook zomaar zo zijn dat ze erg druk waren met melk drinken, omdat die anders toch maar zou bederven. Waarschijnlijk hielden de meeste mensen zich heus wel met *iets* bezig, dus het lijkt me niet nodig om ons daar nu nog druk om te maken. En het doet er ook niet toe, want we moeten het hier echt even hebben over iets heel anders. Over het allergrootste *anders* van toen. Over zwemles dus.

Vandaag de dag zwemt bijna elk kind voor een Zwem-ABC. Dan moet je verschillende zwemslagen laten zien en met je kleren aan onder een lijn en door een gat zwemmen en weet ik veel wat nog meer allemaal. Aan het eind van de zomer van 1994 zaten er vast al wel mensen in kleine kamertjes over dat ABC na te denken, maar in het zwembad merkte je daar nog niks van. Dat nieuwe zwemsysteem bestond nog niet en je moest in die tijd heel andere dingen kunnen.

Voor het A-diploma bijvoorbeeld ging je een paar baantjes schoolslag zwemmen en ook een paar op je rug. Een deel daarvan deed je in een afgeknipte spijkerbroek en een T-shirt en aan het eind moest je één minuut watertrappelen. Daarna kreeg je dan dus je A. Voor het

B-diploma was het precies hetzelfde, maar dan allemaal ietsje langer en met zeven meter onder water. Dat was het moeilijkste. Er bestonden ook nog diploma's die ze 'brevetten' noemden, maar die kwamen na je B, en wat je daarvoor moest kunnen weet ik niet, want zover ben ik nooit gekomen. Als het je echt interesseert, moet je het maar opzoeken op dat supersnelle internet van tegenwoordig. En als je daar dan toch bent, kun je meteen even kijken of de koningin online is.

Zo. Dit zijn de belangrijkste dingen die *anders* waren aan het eind van de zomer van 1994. Nu je ze weet, kun je beginnen aan het verhaal.

De schrijver

Een pratende papegaai

Donderdag is de ergste dag van de week. Op dinsdag heb ik altijd meteen na school pianoles en als ik dan niet gestudeerd heb, is dat ook heel erg, maar het haalt het niet bij donderdag. Die dag is zó erg dat ik er op woensdag al buikpijn van krijg.

Het is nu nog even zomervakantie. Dat betekent dat donderdag net zo'n fijne en vrije dag is als alle andere dagen. Maar ook dat school weer bijna begint en dan wordt donderdag gewoon weer een rampdag.

Mama en ik gaan eerst nog een nieuwe zwembroek kopen. Mama weet hoe erg de donderdag voor mij is en daarom heeft ze bedacht dat ik elke zwembroek mag kiezen die ik wil. Het maakt dus niet uit hoe duur die is.

'Hoezo niet?' vraag ik.

Mama zegt dat ik me lekker moet voelen in mijn zwembroek. Dat dat het begin is en het begin – zegt mama – is het halve werk.

'Ik voel me nooit lekker in een zwembroek.'

Mama schudt haar hoofd. 'Wacht maar,' zegt ze. 'Wij gaan samen wat moois uitzoeken.'

In plaats van met de fiets naar de stad – naar het warenhuis waar de zus van Bart werkt – gaan mama en ik met de auto. Die zus van Bart heet Tamara en ze heeft

best wel grote borsten maar dat moet je niet tegen Bart zeggen, want die heeft daar natuurlijk niks aan. En nu doet het er ook niet toe, want mama en ik rijden naar de haven omdat mama op de een of andere manier weet dat je daar de mooiste en stoerste zwembroeken kunt vinden. En dus ook de duurste.

Mama parkeert voor een winkel waar allemaal surfplanken tegenaan staan. Aan de luifel hangen grijze duikpakken te wapperen.

‘Hier is het,’ zegt mama. We stappen uit en ik zeg dat we eerst alleen maar gaan kijken.

‘Wat?’

‘We hoeven niet meteen geholpen te worden.’

‘Nee?’

‘Mam!’ Ik vind het altijd zo stom als mama in een winkel meteen op iemand afstapt. Negen van de tien keer zegt ze rare dingen en dan schaam ik me dood.

Mama begint te neuriën en pakt mijn hand vast. Ik trek hem weer los. We gaan naar binnen.

In de winkel ruikt het naar rubber en naar nieuw. En een beetje naar zand en naar zout en naar kleine stukjes schelp tussen je tenen. Een blonde man met een bruin gezicht hangt tegen de toonbank aan. Hij leunt erop met zijn ellebogen. In zijn lange haar zit een zonnebril waarin je het plafond kunt zien. Wat op zijn gezicht zit zou mama ongeschoren noemen. Ik vind het meer een baard. Hij heeft een korte lange broek met ruitjes aan die tot net over zijn knieën valt maar pas halverwege

zijn billen begint. Een grote, roze reep van zijn onderbroek steekt erboven uit. Daar weer boven draagt hij een lichtgrijs hemd. Voor zijn blote voeten liggen twee versleten slippers. Klaar om in te schuiven of juist net uitgeschopt. Dat weet ik niet.

‘Kan ik jullie ergens mee helpen?’ vraagt de man. Mama en ik zijn de enige klanten in de winkel, dus hij heeft alle tijd voor ons. En zo ziet hij er ook uit. Als een man met alle tijd.

Ik weet dat mama dit prettig vindt. Ze houdt ervan als mensen alle tijd voor haar hebben. Zoveel zelfs dat ze zomaar vergeet wat ik een halve minuut geleden nog heb gezegd.

‘Zeker,’ zegt ze. ‘Deze meneer krijgt een nieuwe zwembroek.’

Met meneer bedoelt ze mij, maar als je iemand serieus neemt, vergeet je niet je net gemaakte afspraak met diegene en dan noem je hem ook niet meneer. Nou ja, normaal wel natuurlijk want als je meneer zegt, klinkt dat best wel netjes, maar ik ben *a)* mama’s zoon en *b)* negen jaar, dus waarom zegt ze nou meneer? Het slaat echt nergens op.

Ik kijk naar de andere kant van de winkel. Het is helemaal niet zo’n grote winkel. Ik probeer te bedenken of de winkel groter is dan ons klaslokaal op school. Misschien ietsje. Of toch kleiner. Voller in elk geval. Veel voller.

Ik krijg opeens een gek gevoel in m’n keel. Want ik zie een papegaai. Hij zit een paar meter bij ons vandaan, op de punt van een surfplank. Los. Dus niet in een kooi. En

ik ben nogal bang voor losse papegaaien.

‘Jullie zijn bij mij aan het juiste adres,’ zegt de man, ‘want zwembroeken heb ik in alle soorten en maten.’

Vanuit mijn ooghoek zie ik mama knikken maar nu kan ik alleen nog maar naar die losse papegaai kijken. Hij draait zijn kop een paar keer heen en weer. Het zou kunnen dat hij mij nu ook heeft gezien. Dat hij plotse-ling naar voren vliegt en op mijn hoofd gaat zitten. Of nog erger: dat hij met zijn scherpe klauwen mijn hals openscheurt, of met zijn net zo scherpe snavel mijn ogen uitpikt. Ik ben heel erg bang voor die papegaai. Ik wil hier zo snel mogelijk weg.

‘Ha!’ zegt de man. ‘Jij hebt Mister John gespot!’

Die jij ben ik en Mister John is de papegaai.

‘Johnnyboy!’ roept de man. ‘Hierrr!’

De papegaai vliegt richting de toonbank en zonder dat ik er iets aan kan doen, geef ik een gil.

‘Hola!’ zegt de man. Hij grinnikt. ‘Je hoeft echt niet bang te zijn.’

Mama lacht haar gekke, hoge lachje dat ze altijd lacht als ze het even niet meer weet. De papegaai zit ondertussen al op de schouder van de man.

‘Johnnyboy doet je niks hoor,’ zegt de man, ‘toch Johnny?’

‘Niks hoor!’ zegt de papegaai. ‘Niks hoor!’

‘Hoei! Hij praat!’ roept mama.

Ik voel hoe mijn angst een stukje zakt. Van hoog in mijn keel naar een plekje ergens onder in mijn buik. Ik heb nog nooit een pratende papegaai gezien. Wel over

gehoord natuurlijk, maar dat het zó echt klinkt, is toch een verrassing. Het lijkt net een mens.

Mister John valt vast geen klanten aan. Want dan zou de politie allang zijn gekomen en had de man zijn planken en pakken binnen moeten halen. En mama en ik hadden hier niet gestaan en we hadden gewoon op de fiets in de stad voor mij een zwembroek moeten kopen. Misschien wel bij Tamara. Ik besluit dat ik de man en Mister John geloof. Deze papegaai doet niks.

‘Kom,’ zegt de man. Hij schuift in zijn slippers. ‘Johnnyboy en ik gaan eens even een vette zwembroek voor jullie uitzoeken, toch Johnny?’

‘Vette zwembroek! Vette zwembroek!’

Mama en ik lopen achter de man aan de winkel door. Mister John blijft keurig op zijn schouder zitten.

‘Hier hangt de shit,’ zegt de man. Voor ons staat een rek dat volhangt met zwembroeken en Mister John herhaalt ongevraagd de laatste twee woorden. Ik weet niet of mama dat leuk vindt. Ze zegt in elk geval niks en de man doet ook alsof het niet is gebeurd. Hij zoekt door het rek. ‘Een *shorts* neem ik aan?’

‘Een wat?’ vraagt mama.

‘Een lange,’ zeg ik en ik knik naar de man die een veel te grote bloemenbroek van het rek pakt.

‘Zoiets?’

Mama is blij dat ik het ook niks vind. Ze is nog niet vergeten dat ik elke zwembroek mag kiezen die ik wil en dus ook een veel te grote bloemenbroek.

‘Iets minder opvallends,’ zeg ik. ‘En minder lang.’

‘Hij moet zich er lekker in voelen,’ zegt mama.

Nu kan ik natuurlijk weer zeggen dat ik me nooit lekker voel in een zwembroek. Dat zou helemaal waar zijn maar het is ook een beetje flauw voor de man van de winkel. Want hij verkoopt ze en mama en ik zijn speciaal voor een zwembroek hier gekomen en het is niet leuk als je iets verkoopt en dat iemand er dan niet eens blij mee is. En de man kan ook niet weten wat er aan de hand is, want ik heb het niet verteld. Ik vertel het aan niemand. Zelfs niet aan Bart.

‘Aha,’ zegt de man.

Hij denkt misschien dat hij het snapt, maar hij snapt er dus niks van. Dan zegt mama: ‘We zoeken een zwembroek voor schoolzwemmen.’

Johnnyboy opent zijn snavel en het galmt al door de winkel. ‘*Schoolzwemmen! Schoolzwemmen! Schoolzwemmen!*’